

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 227358 22 Rev
Banjaluka, 25.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice M.K. iz B., koju zastupa punomoćnik R.P., advokat iz B., protiv tužene Republike Srpske, Ministarstvo koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi zaštite prava iz radnog odnosa, vrijednost predmeta spora: 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 227358 20 Rsž od 09.3.2021. godine, na sjednici održanoj dana 25.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 227358 15 Rs od 15.5.2019. godine, poništena su kao nezakonita sljedeća rješenja: rješenje Ministarstva o utvrđivanju statusa neraspoređenog broj: ... od 21.9.2015. godine; rješenje Odbora državne uprave Republike Srpske, broj: ... od 22.10.2015. godine kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja tužene o utvrđivanju statusa neraspoređenog broj: ... od 21.9.2015. godine; rješenje Ministarstva broj: ... od 25.01.2016. godine; rješenje Ministarstva broj: ... od 09.02.2016. godine kojim je odbijen prigovor tužiteljice izjavljen na rješenje o utvrđivanju viška zaposlenih broj: ... od 25.01.2016. godine; rješenje Odbora .. uprave Republike Srpske, broj: ... od 17.3.2016. godine kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Ministarstva broj: ... od 09.02.2016. godine; rješenje o prestanku radnog odnosa broj: ... od 30.3.2016. godine i rješenja Odbora ... uprave Republike Srpske, broj: ... od 21.4.2016. godine kojim je odbijena žalba tužiteljice protiv rješenja o prestanku radnog odnosa broj: ... od 30.3.2016. godine (stav 1 izreke).

Nalaženo je tuženoj da tužiteljicu vrati na posao i rasporedi na radno mjesto koje je obavljala prije prestanka radnog odnosa ili drugo radno mjesto koje odgovara njenim sposobnostima i znanju stečenom radom (stav 2 izreke).

Nalaženo je tuženoj da tužiteljici na ime naknade štete u vidu izgubljene zarade-plate, zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa, isplati sljedeće iznose: iznos od 390,25 KM za period od 16-30.6.2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2016. godine do konačne isplate; iznos od 780,50 KM za juli mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.8.2016. godine do konačne isplate; iznos od 780,50 KM za avgust mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.9.2016. godine do konačne isplate; iznos od 784,00 KM

za septembar mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.10.2016. godine do konačne isplate; iznos od 784,00 KM za oktobar mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.11.2016. godine do konačne isplate; iznos od 784,00 KM za novembar mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.12.2016. godine do konačne isplate; iznos od 784,00 KM za decembar mjesec 2016. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.01.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za januar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.02.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za februar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.3.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za mart mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.4.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za april mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.5.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za maj mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.6.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za juni mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2017. godine do konačne isplate; iznos od 750,40 KM za juli mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.8.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za avgust mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.9.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za septembar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.10.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za septembar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.10.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za oktobar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.11.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za novembar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.12.2017. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za decembar mjesec 2017. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.01.2018. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za januar mjesec 2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.02.2018. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za februar mjesec 2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.3.2018. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za mart mjesec 2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.4.2018. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za april mjesec 2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.5.2018. godine do konačne isplate; iznos od 787,50 KM za maj mjesec 2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.6.2018. godine do konačne isplate; iznos od 393,75 KM za period od 01-15.6.2018. godine sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2018. godine do konačne isplate (stav 3 izreke).

Obavezana je tužena da na ime tužiteljice nadležnim fondovima RS, na iznose izgubljene zarade, uplati doprinose za PIO, zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, za period od 15.6.2016. godine pa do presuđenja (stav 4 izreke).

Odbijen je zahtjev tužiteljice kojim potražuje od tužene uplatu doprinosa nadležnim fondovima Republike Srpske za period od 15.5.2019. godine kao dana presuđenja do povratka na rad (stav 5 izreke).

Obavezana je tužena da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.956,25 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate (stav 6 izreke).

Sa preostalim dijelom zahtjeva za naknadu troškova parničnog postupka, preko dosuđenog iznosa, tužiteljica je odbijena (stav 7 izreke).

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 227358 20 Rsž od 09.3.2021. godine, žalba tužene je usvojena i prvostepena presuda, u pobijanom dosuđujućem dijelu (stav 1, 2, 3, 4 i 6 izreke), preinačena tako što je odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice u cjelini, te je obavezana tužiteljica da nadoknadi tuženoj troškove prvostepenog postupka u iznosu od 1.250,00 KM i troškove sastava žalbe u iznosu od 375,00 KM, dok je odbijen zahtjev tužiteljice da joj tužena nadoknadi troškove sastava odgovora na žalbu u iznosu od 438,75 KM.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tužiteljica, zbog povrede postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se žalba tužene odbije i potvrdi prvostepena presuda ili da se drugostepena odluka ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tužena nije odgovorila na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se ponište odluke tužene na osnovu kojih joj je prestao radni odnos; da se obaveže tužena da je vrati na posao i rasporedi na radno mjesto na kojem je bila prije prestanka radnog odnosa ili na drugo odgovarajuće radno mjesto; da joj isplati naknadu plata za period od 16.6.2016. do 15.6.2018. godine, sa zakonskom zateznom kamatom; da u njenu korist, nadležnim fondovima Republike Srpske, uplati doprinose za penzijsko i invalidsko, te zdravstveno osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti, za period od 15.6.2016. godine do vraćanja na posao, kao i troškove parničnog postupka.

Raspravljajući o stavljenim zahtjevima, tokom postupka je utvrđeno: da je tužiteljica i ranije protiv tužene vodila radni spor, koji je okončan revizionom odlukom broj: 71 0 P 046312 11 Rev od 13.11.2012. godine i riješen u njenu korist, pa je tužena, u cilju izvršenja pravosnažne presude, rješenjem broj: ... od 22.4.2015. godine, tužiteljicu vratila na posao sa danom 05.5.2015. godine, na radno mjesto saradnik-administrativni izvršilac, namještenik, prve kategorije sa SSS u Odsjek Z., Odjeljenje za ..., Resor ...; da je zatim, spornim rješenjem od 21.9.2015. godine, tužiteljici utvrđen status neraspoređenog radnika od 25.9.2015. godine u trajanju od tri mjeseca, sa obrazloženjem da je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 72/15), usljed smanjenja obima poslova u Ministarstvu, došlo do ukidanja pojedinih radnih mjesta i smanjenja broja izvršilaca, odnosno da je došlo do ukidanja radnog mjesta na kojem je tužiteljica bila raspoređena; da je rješenjem Odbora državne uprave za žalbe Republike Srpske (u daljem tekstu: Odbor) od 22.10.2015. godine, odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv tog rješenja, nakon čega je ona, tužbom od 20.11.2015. godine, pokrenula radni spor (evidentiran pod brojem: 71 0 Rs 227358 15 Rs), tražeći poništenje prvostepenog rješenja, uređujući kasnije tužbu traženjem poništenja i navedenog drugostepenog rješenja, jer ono sa onim prvostepenim čini pravno jedinstvo.

Poslije toga je rješenjem tužene od 25.01.2016. godine utvrđeno da tužiteljica predstavlja višak. Njen prigovor izjavljen protiv ovog rješenja je odbijen odlukom tužene od 09.02.2016. godine, kao i njena žalba (rješenjem od 17.3.2016. godine) koju je protiv odluka kojim je proglašena viškom izjavila Odboru. Slijedom naprijed navedenih rješenja tužiteljici je prestao radni odnos na osnovu rješenja tužene od 30.3.2016. godine. Odbor je, odlukom od 21.4.2016. godine, odbio njenu žalbu izjavljenu protiv tog rješenja o prestanku radnog odnosa, nakon čega je tužiteljica podigla i drugu tužbu, dana 16.7.2016. godine (zavedena pod brojem: 71 0 Rs 242598 16 Rs), sa ostalim zahtjevima koji su predmet ovog spora.

Vještak ekonomske struke je obračunao visinu plate tužiteljice koju bi ostvarila da je radila kod tužene u spornom periodu.

Na pripremnom ročištu održanom 26.4.2018. godine, temeljem odredbe člana 83. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) izvršeno je spajanje parnica, koje je tužiteljica pokrenula naprijed navedenim tužbama, nakon čega je vođen jedinstven postupak, okončan presudom koja se sada pobija revizijom tužiteljice.

Prvostepeni sud je, kod ovakvog stanja činjenica, usvojio zahtjev tužiteljice, smatrajući da je tužba blagovremena u smislu odredbe člana 201. stav 4. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16 i 66/18 – u daljem tekstu ZR); da je je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva iz 2015. godine kod tužene zadržan isti obim poslova koji su postojali i prema ranijem Pravilniku iz 2012. godine, a da Pravilnikom iz 2015. godine nisu ukinuti poslovi koje je tužiteljica obavljala, a niti su preraspoređeni drugim radnicima, te da je novi interni akt o sistematizaciji kontradiktoran i nelogičan, slijedom čega zaključuje da su odluke tužene koje su dovele do prestanka radnog odnosa tužiteljici nezakonite, pored prednjeg, i iz razloga što tužena nije pokušala pronaći mogućnost raspoređivanja tužiteljice na drugo odgovarajuće radno mjesto, zbog čega i ostale zahtjeve tužiteljice nalazi osnovanim, pa im udovoljava, temeljeći ih na nalazu vještaka ekonomske struke i odredbama Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04).

Drugostepeni sud je zauzeo suprotan stav ocjenivši da je kod ukidanja radnog mjesta na kojem je radila tužiteljica po automatizmu došlo i do prestanka radnog odnosa tužiteljici, da je tužena, Prijedlogom za preuzimanje radnika iskazanih kao višak, pokušala za nju obezbjediti drugo radno mjesto, ali da su je sva pozvana ministarstva, republičke uprave i republičke upravne organizacije obavijestile da nemaju raspoloživih radnih mjesta za tužiteljicu, slijedom čega je usvojio žalbu tužene preinačio prvostepenu presudu i odbio sve zahtjeve tužiteljice.

Odluka drugostepenog suda je pravilna i zakonita.

Prije svega treba reći da je za konkretni sporni odnos pitanje uređenja i rješavanja statusa radnika za čijim radom je prestala potreba zbog promjena u organizaciji rada, (kao što je ovdje slučaj) uređeno Zakonom o državnim službenicima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 118/08, 117/11, 37/12 i 57/16 – u daljem tekstu: ZDS). Tako proizlazi iz sadržaja odredbe člana 113. ZDS, koja je novelirana izmjenama i dopunama tog Zakona iz 2011. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 117/11) i koja propisuje da se odredbe ZDS primjenjuju i na namještenike (kakav status je imala i tužiteljica), izuzev odredaba poglavlja III - Radna mjesta državnih službenika, odredaba poglavlja IV, odjeljka 2. Zasnivanje radnog odnosa i član 61. koji se odnosi na stručni ispit, te da se samo na prava i dužnosti namještenika koja nisu regulisana odredbama ZDS primjenjuju opšti propisi o radu i kolektivni ugovor.

Odredbom člana 86. stav 1. tačka ž) je propisano da državnom službeniku, a saglasno naprijed citiranoj odredbi člana 113. ZDS, i namješteniku, prestaje radni odnos u slučaju ukidanja ili reorganizacije republičkog organa uprave ili ukidanja radnog mjesta, ako ne bude raspoređen na drugo radno mjesto u roku od tri mjeseca od kada je ostao neraspoređen.

Nije sporno da je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2015. godine, došlo do ukidanja radnog mjesta na kojem je radila tužiteljica.

Ukidanje radnog mjesta, po prirodi stvari, automatski izaziva prestanak potrebe za radom svih radnika koji su raspoređeni da na njemu rade. Budući da je tužiteljica bila jedini radnik na radnom mjestu, saradnik-administrativni izvršilac, koje je ukinuto, više se ne postavlja pitanje (koje potencira revizija) ko od zaposlenih radnika treba, a ko ne treba, da nastavi sa radom. Viškovi zaposlenih se u prvom redu identifikuju po radnim mjestima, a tek onda za radnu cjelinu, pa se eventualni kriterijumi kod određivanja zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (koje spominje revident, pozivom na odredbe člana 138. i 139. Zakona o radu, koje tužena nije bila dužna sačiniti, jer se sporni odnos, kako je već rečeno, razrješava primjenom

odredbi ZDS, a ne primjenom ZR) odnose na radna mjesta na kojima ima viška zaposlenih radnika, a ne svih zaposlenih i za sva radna mjesta.

Tužena je u postojećoj situaciji prijedlogom od 14.9.2015. godine upućenim svim ministarstvima, republičkim upravama i republičkim upravnim organizacijama pokušala obezbjediti drugo odgovarajuće radno mjesto za tužiteljicu, ali nije uspjela.

Kod takvog stanja stvari, pravilno je tužena rješenjem od 21.9.2015. godine, pozivom na odredbu člana 91. stav 3. i člana 112. stav 1. ZDS, utvrdila tužiteljici status neraspoređenog radnika, koje je potvrđeno i odlukom drugostepenog organa od 22.10.2015. godine, protiv kojih akata je tužiteljica podnijela blagovremenu tužbu (20.11.2015. godine) u roku od trideset dana koji propisuje odredba člana 97. stav 7. ZDS.

Na osnovu navedenog i dalje djelovanje tužene – donošenje odluka koje su vodile ka donošenju rješenja o prestanku radnog odnosa (30.3.2016. godine) koje je potvrđeno odlukom Odbora od 21.4.2016. godine, čije je poništenje tužiteljica zatražila tužbom od 16.7.2016. godine – se ukazuje pravilnim i zakonitim, jer tužena nije uspjela za tužiteljicu obezbjediti drugo odgovarajuće radno mjesto.

Ni tužiteljica ne tvrdi da takvo radno mjesto postoji. Samo ističe da ukidanjem radnog mjesta nisu ukinuti poslovi koje je obavljala, temeljeći takvu tvrdnju na činjenici da opštim odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva, nije smanjen djelokrug rada i obim poslova i da poslovi koje je obavljala tužiteljica nisu pripojeni nekom drugom radnom mjestu. Jednostavno rečeno, tužiteljica smatra da poslovi i radni zadaci koje je ona obavljala i dalje postoje i da uopšte nije bilo razloga za ukidanje radnog mjesta na kojem je radila.

Ovakvi navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku. Samo bi okolnost da je tužena za poslove koje je do tada obavljala tužiteljica primila novog radnika, bila relevantna za rješenje ovog spora. U situaciji kada tužena nije primila drugog radnika, njena je stvar kako će urediti svoju unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta i kako će rasporediti poslove u okviru sistematizovanih radnih mjesta, kako proizlazi i iz sadržaja odredbe člana 87. ZDS.

Konačno, kod činjenice da je odluka Odbora kojom je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja o prestanku radnog odnosa, donesena 21.4.2016. godine i neposredno zatim dostavljena tužiteljici i da je tužiteljica ustala tužbom tek 16.7.2016. godine, ova tužba (kojom je traženo poništenje rješenja donesenih 25.01, 09.2, 17.3, 30.3. i 21.4.2016. godine i ostvarenje drugih prava iz radnog odnosa) se ukazuje i neblagovremenom, jer je odredbom člana 97. stav 7. ZDS rečeno da je rješenje Odbora državne uprave za žalbe, konačno i protiv njega se može pokrenuti spor pred nadležnim sudom u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja.

Neblagovremenost tužbe u ovom dijelu, predstavljao je razlog da se nižestepeni sudovi uzdrže od meritornog rješavanja spora u označenom dijelu i da prvostepeni sud, saglasno odredbi člana 67. stav 1. tačka 2. ZPP, tužbu odbaci kao neblagovremenu.

Iako je materijalno pravo (odreba člana 97. stav 7. ZDS) nalagalo da se tužba u naprijed opisanom dijelu odbaci kao neblagovremena, ovaj sud nije ukinuo nižestepene presude i tužbu odbacio, jer su u konkretnom slučaju pravne posljedice odbacivanja tužbe i odbijanja tužbenog

zahtjeva iste, budući da se propuštanjem prekluzivnog roka za podnošenje tužbe u radnom sporu gubi ne samo pravo na sudsku zaštitu, nego i samo pravo koje je trebalo da bude predmet zaštite.

Iz naprijed navedenih razloga rješeno je kao u izreci primjenom odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić